

**CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ**

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2, tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: suport@cncd.org.ro

**HOTĂRÂREA NR. 121
din 25.02.2015**

Dosar nr.: 634/2014

Petiția nr.: 18487/23.10.2014

Petent: F C, președinte al PDL Botoșani

Reclamat: PSD Botoșani, prin reprezentant

Obiect: campanie de denigrare a imaginii dlui KI, candidatul Alianței Creștin Liberale la Președinția României, în presa scrisă, online și media

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. F C, reprezentant al PDL Botoșani, cu sediul în Aleea Unirii, Botoșani, jud. Botoșani

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. Organizația Județean PSD, cu sediul în str. Ștefan Luchian, nr.29, Botoșani

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Sesizarea vizează campania de denigrare a imaginii candidatului Alianței Creștin Liberale la Președinția României, în presa scrisă, online și media. Astfel, petentul susține că materialele de presă semnate PSD Botoșani îl prezintă pe dl I ca fiind un candidat de o altă naționalitate care dacă ar fi președintele României, ar avea acces la informații secrete ale statului și din poziția de președinte CSAT ar pune sub semnul întrebării caracterul "național, suveran și independent, unitar și indivizibil" al României. Se mai sugerează și faptul că un președinte de altă naționalitate decât cea română, ar putea să-și dorească segregarea României, ar poziționa politica externă a țării în funcție de interesele altor state precum Germania și Ungaria.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresele înregistrate cu nr. 18487/28.10.2014 și nr. 18604/28.10.2014, părțile au fost citate pentru termenul stabilit de Colegiul director, pentru data de 10.11.2014. Părțile au fost absente.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

4.1. Sesizarea vizează campania de denigrare a imaginii candidatului Alianței Creștin Liberale la Președinția României, în presa scrisă, online și media. Astfel, petentul susține că materialele de presă semnate PSD Botoșani îl prezintă pe dl Iohannis ca fiind un candidat de o altă naționalitate care dacă ar fi președintele României, ar avea acces la informații secrete ale statului și din poziția de președinte CSAT ar pune sub semnul întrebării caracterul "național, suveran și independent, unitar și indivizibil" al României. Se mai sugerează și faptul că un președinte de altă naționalitate decât cea română, ar putea să-și dorească segregarea României, ar poziționa politica externă a țării în funcție de interesele altor state precum Germania și Ungaria.

Susținerile reclamatului

4.2. Reclamatul nu a răspuns solicitării Consiliului.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. **În fapt**, Colegiul director reține afirmațiile făcute de reclamat în presa scrisă, online și media cu referire la originea etnică a candidatului Alianței Creștin Liberale la Președinția României, KI.

Materialele de presă semnate PSD Botoșani îl prezintă pe dl I ca fiind un candidat de o altă naționalitate care dacă ar fi președintele României, ar avea acces la informații secrete ale statului și din poziția de președinte CSAT ar pune sub semnul întrebării caracterul "național, suveran și independent, unitar și indivizibil" al României. Se mai sugerează și faptul că un președinte de altă naționalitate decât cea română, ar putea să-și dorească segregarea României, ar poziționa politica externă a țării în funcție de interesele altor state precum Germania și Ungaria.

5.2. Colegiul trebuie să analizeze afirmațiile reclamatului din perspectiva echilibrului dintre principiul libertății de exprimare și dreptul la respectarea demnității umane și a nediscriminării (art. 2 alin. (1), art. 15 și art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată).

5.3. Astfel, potrivit art. 15 al O.G. nr. 137/2000R și actualizată: „*constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acesteuia la o rasă, naționalitate, etnie, religie, infectare HIV, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia*”.

5.4. În raport cu protecția demnității umane și dreptul la nediscriminare, art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 dispune că „Prevederile prezentei ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.

5.5. Totuși, libertatea de exprimare nu este un drept absolut, limitele sale fiind stabilite în art. 10 alin. (2) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum urmează: *“orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare”,* precizându-se în mod expres limitele acestui drept în aliniatul 2 al aceluiași articol: *“exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru ... protecția reputației sau a drepturilor altora.”*

5.6. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite condiții: să fie previzibilă și accesibilă), **să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

5.7. Raportat la **prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000. De asemenea, Constituția României în art. 1 alin. (3) consacră garantarea demnității omului ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației.

Apreciem că **textele normative în cauză sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Scopul legitim urmărit constă în protecția demnității umane a candidatului la Președinția României, cetățean român de etnie germană.

5.9. Pe de altă parte, în contextul **dreptului de a nu fi spus discriminării** și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere al criteriului de la care, un comportament reprobabil are a fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui, în raport cu sexul, vârsta, starea de sănătate a victimei și alte asemenea elemente referitoare la situația victimei.

5.10. După cum a spus fosta Comisie, expresia „tratamente degradante” are în vedere atingeri grave ale demnității umane, astfel că o măsură care este de natură să coboare statutul social al unei persoane, situația sau reputația ei, poate fi considerată a constitui un asemenea tratament, dacă ea atinge „un anumit grad de gravitate”.

5.11. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **tratamentul a fost calificat ca fiind "degradant"** dacă a **cauzat victimelor sentimente de teamă, de neliniște și de inferioritate, de natură a le umili și a le injosi** (a se vedea, în acest sens, Kudla împotriva Poloniei [MC], Cererea nr. 30.210/96, paragraful 92, ECHR 2000-XI).

5.12. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției, Curtea examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau injosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55). Cu toate acestea, absența unui asemenea scop nu ar putea exclude într-o manieră definitivă constatarea unei încălcări a art. 3 (a se vedea, în acest sens, Peers împotriva Greciei, Cererea nr. 28.524/95, paragraful 74, CEDO 2001-III). Ori, în cazurile de încălcarea a demnității umane prin discriminare nu este relevantă existența unei intenții și nici a unei victime în concret.

5.13. Raportat la speță, reținem că afirmațiile reclamatului sunt incidente art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale; art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003; art. 2 alin. (1) și **art. 15** din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Prin afirmațiile făcute în presă și media, respectiv prezentând- pe dl Iohannis ca fiind un candidat de o altă naționalitate care dacă ar fi președintele României, ar avea acces la informații secrete ale statului și din poziția de președinte CSAT ar pune sub semnul întrebării caracterul "național, suveran și independent, unitar și indivizibil" al României. precum și faptul că un președinte de altă naționalitate decât cea română, ar putea să-și dorească segregarea României, ar poziționa politica externă a țării în funcție de interesele altor state precum Germania și Ungaria, reclamatul urmărește să îl discrediteze, să îl pună într-o lumină proastă și situație inferioară pe motivul originii etnice.

Colegiul director opinează că prin difuzarea acestor materiale se aduc grave prejudicii libertăților cetățenești, a drepturilor fundamentale ale omului și demnității umane dar și a egalității de șanse, chiar dacă se aflau în campanie electorală.

De asemenea, Colegiul director condamnă genul acesta de declarații și consideră că este esențial pentru persoanele care se exprimă public **să evite afirmațiile ori comentariile care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței chiar și în campanie electorală.** În acest sens, Colegiul director recomandă reclamatului să ia act de faptul că perioada de campanie este o perioadă în care competitorii electorali desfășoară activități de propagandă cu scopul de a-i determina pe alegători să își exprime voturile în favoarea lor, și nu pentru a denigra sau a discrimina o persoană sau grup de persoane.

5.15. Având în vedere cele de mai sus, Colegiul director consideră că afirmațiile/informațiile redade în presa scrisă, online și media sunt discriminatorii, creează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare la adresa candidatului Alianței Creștin Liberale la Presedinția României.

Opinia separată exprimată de Haller István privind sancționarea discriminării:

5.16. Ordonanța nr. 137/2000, republicată, la art. 26 alin. 1, prevede sancționarea faptelor de discriminare cu amendă contravențională, fără să specifice posibilitatea aplicării sancțiunii de avertisment, ceea ce arată că legiuitorul a considerat că aceste fapte, prin gravitatea lor, trebuie sancționate ca atare.

5.17. Ordonanța nr. 2/2001, actualizată, la art. 7 alin. 3 prevede că avertismentul poate fi aplicat și în cazul în care o astfel de sancțiune nu este expres prevăzută de lege (alin. 3), arătând că „*avertismentul se aplică în cazul în care fapta este de gravitate redusă*”.

5.18. Discriminarea prezentată de petent afectează mai multe comunități (minoritățile din România), ceea ce, în conformitate cu art. 26 alin 1 al **O.G. nr. 137/2000**, trebuie sancționată mai sever.

5.19. Discriminarea etnică trebuie să fie considerată ca fiind o faptă extrem de gravă. Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin soluțiile pronunțate (ex. **Moldovan și alții împotriva României nr. 2 din 12.07.2005**) arată că acest tip de discriminare este atât de grav, încât reprezintă tratament degradant în sensul art. 3 al Convenției europene a drepturilor omului.

5.20. Directivele Uniunii Europene în domeniu (ex. **Directiva Consiliului 2000/43/CE**, prin art. 15) și jurisprudența Curții Europene de Justiție solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Neaplicarea unei amenzi contravenționale nu se poate considera a fi o sancțiune efectivă și descurajantă. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege.

5.21. Faptele au fost comise de o persoană cu funcții politice, formator de opinie, ceea ce accentuează gravitatea faptei.

5.22. În concluzie, consider că fapta de discriminare trebuia sancționată cu amendă contravențională prevăzută de lege.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu 6 voturi pentru și 1 împotriva,

COLEGIUL DIRECTOR

HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate intră sub incidența art. 2 alin. 1 și art. 15 din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (cu **unanimitatea de voturi** ale membrilor prezenți la ședință);

2. Sancționarea reclamatului cu avertisment, potrivit art. 5 alin 2 și art. 7 alin. 3 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare (cu **6 voturi pentru și unul împotriva** ale membrilor prezenți la ședință);

3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

VASILE ALEXANDRU – Membru

Data redactării: 20.04.2015

Redactat și motivat de Asztalos Csaba Ferenc

Angelica Paraschiv

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, în fața instanței de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare** și **Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.